

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะโภชนาการของผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่
และลำไส้ตรงที่ได้รับยาเคมีบำบัด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2558

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะโภชนาการของผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่และลำไส้ตรงที่ได้รับยาเคมีบำบัด
FACTORS INFLUENCING ON NUTRITIONAL STATUS IN PATIENTS WITH COLORECTAL CANCER
RECEIVING CHEMOTHERAPY

ภทริกา ปัญญา 5636874 NSAN/M

พย.ม.(การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: จงจิต เสน่หา, Ph.D. (NURSING), วิมลรัตน์ ภู่วราวุฒิปานิช, Ph.D (NEUROSCIENCES), นพดล โสภารัตนาไพศาล, M. D.

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยระยะโรค อาการอ่อนล้า ความวิตกกังวล และอาการซึมเศร้าต่อภาวะโภชนาการของผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่และลำไส้ตรงที่ได้รับยาเคมีบำบัด โดยใช้ทฤษฎีการปรับตัวของรอยเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย กลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่และลำไส้ตรงที่ได้รับยาเคมีบำบัด ณ โรงพยาบาลระดับตติยภูมิ 2 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดลพบุรี จำนวน 100 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล แบบบันทึกข้อมูลด้านสุขภาพการรักษาระบบประเมินอาการอ่อนล้า ความวิตกกังวล อาการซึมเศร้า และภาวะโภชนาการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเดียว

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 54 อายุเฉลี่ย 59 ปี (SD=12.44) มีระยะโรคอยู่ในระยะที่ 4 ร้อยละ 52 มีอาการอ่อนล้าร้อยละ 99 ($\bar{x}=4.65$, SD=2.04) มีความวิตกกังวลร้อยละ 28 ($\bar{x}=5.16$, SD=3.62) มีอาการซึมเศร้าร้อยละ 38 ($\bar{x}=6.12$, SD=4.45) มีภาวะทุพโภชนาการร้อยละ 22 ($\bar{x}=21.59$, SD=4.89) พบว่าระยะโรค อาการอ่อนล้า ความวิตกกังวล และอาการซึมเศร้าสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของภาวะโภชนาการในกลุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 69.1 ($R^2=.691$) โดยอาการอ่อนล้า ($\beta=-.388$, $p=.000$) ความวิตกกังวล ($\beta=-.325$, $p=.001$) และอาการซึมเศร้า ($\beta=-.225$, $p=.033$) เท่านั้นที่สามารถทำนายภาวะโภชนาการของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้นพยาบาลควรมีการประเมินอาการอ่อนล้า ความวิตกกังวล และอาการซึมเศร้า ในผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่และลำไส้ตรงที่ได้รับยาเคมีบำบัด และให้การพยาบาลในการ ป้อนกัน แก้ไข และบรรเทาอาการดังกล่าว เพื่อส่งเสริมภาวะโภชนาการของผู้ป่วยมะเร็งลำไส้ใหญ่และลำไส้ตรงที่รับยาเคมีบำบัดให้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: โรคมะเร็งลำไส้ใหญ่และลำไส้ตรง/ อาการอ่อนล้า / ความวิตกกังวล / อาการซึมเศร้า / ภาวะโภชนาการ

FACTORS INFLUENCING ON NUTRITIONAL STATUS IN PATIENTS WITH COLORECTAL CANCER
RECEIVING CHEMOTHERAPY

PATTARIKA PANYA 563874 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: CHONGJIT SENEHA, PH.D. (NURSING), WIMOLRAT
PUWARAWUTTIPANIT, PH.D. (NEUROSCIENCE), NOPADOL SOPARATTANAPAISARN, M.D

ABSTRACT

This study was a correlational predictive research aimed at studying the influencing factors on the nutritional status of colorectal cancer patients receiving chemotherapy, namely, stage of disease, fatigue, anxiety and depression based on the Adaptation Model of Roy. The sample group was composed of 100 colorectal cancer patients receiving chemotherapy at two tertiary level hospitals in Bangkok and Lopburi. Data was collected by using a demographic data questionnaire, health treatment data record as well as fatigue, anxiety, depression and nutrition status evaluation scales. Data were analyzed using descriptive statistics and multiple regression.

According to the result, the majority of the subjects were females (54%) with a mean age of 59 years (SD=12.44) and fifty two percent in stage 4 of the disease. Ninety nine percent experienced fatigue (\bar{x} =4.65, SD=2.04), twenty eight percent experienced anxiety (\bar{x} =5.16, SD = 3.62), thirty eight percent experienced depression. (\bar{x} =6.12, SD=4.45) and twenty two percent were malnourished (\bar{x} =21.59, SD = 4.89).

Results showed that stages of disease, fatigue, anxiety and depression could describe the fluctuations in nutritional status in colorectal cancer patients receiving chemotherapy by 69.1 percent ($R^2 = .691$, $p < .05$). Moreover, fatigue ($\beta = -.388$, $p = .000$), anxiety ($\beta = -.325$, $p = .001$) and depression ($\beta = -.225$, $p = .033$) were statistically significant predictors of nutritional status in colorectal cancer patients.

Therefore the nurses should evaluate fatigue, anxiety and depression in all colorectal cancer patients receiving chemotherapy and give nursing intervention to prevent and alleviate the aforementioned symptoms in order to promote good and more effectively nutritional status in colorectal cancer patients receiving chemotherapy.

KEY WORDS: COLORECTAL CANCER /FATIGUE/ANXIETY/DEPRESSION/NUTRITIONAL STATUS